

۹۰۸۸۹۸۴

پیچیدگی‌های حضور (مشارکت) برنامه درسی در آموزش عالی

نویسندگان:

رونالد بارنت

کلی کوانته

مترجمان:

دکتر سید علی عالی نژاد

(پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش)

دکتر محبوبه خسروی

(دانشگاه علامه طباطبائی)

انتشارات آوای نور

تهران-۱۳۹۸

سرشناسه	: بارت، رنالد ۱۹۴۷ - م. Barney Ronald
عنوان و نام پدیدآور	: پیچیدگی و حضور (مشارکت) برنامه درسی در آموزش عالی / نویسندگان: رنالد بارت، کلی کوانه؛ مترجمان: سید علی خالقی نژاد، محبوبه خسروی.
مشخصات نشر	: تهران: آوای نور، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۷۶ ص.؛ ۱۴×۵/۵ سانتیمتر
شابک	: 978-600-309-562-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Enriching the curriculum in higher education, C2005.
موضوع	: آموزش عالی -- برنامه‌های درسی -- Curricula
موضوع	: برنامه‌ریزی درسی Lesson planning
شناسه افزوده	: کوات، کلی، ۱۹۶۷ - م. Coate, Kelly, 1967 -
شناسه افزوده	: خالقی نژاد، سید علی، ۱۳۶۳ -، مترجم
شناسه افزوده	: خسروی، محبوبه، ۱۳۵۵ -، مترجم
رده بندی کنگره	: LB۳۲۴۶۱
رده بندی دیویی	: ۳۷۸/۱۹۹
شماره	: ۶۰۶۳۱۶۰
کتابشناسی ملی	

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۵۵ / ۶۶۹۶ / نمابر: ۶۶۴۸۰۸۸۲

پیشچیدگی های حضور (مشارکت) برنامه رسی در آموزش عالی

نویسندگان: رونالد بارنت - کلی کوتاه

مترجمان: دکتر سید علی خالقی نژاد - دکتر محبوبه سروری

صفحه آرا: فاطمه حامدی

طراح جلد: محمدرضا حافظی

ناشر: انتشارات آوای نور

چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۵۶۲-۵

قیمت ۵۴۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر و مولفان محفوظ است.

فهرست مطالب

۶	مقدمه مترجمان
۱۱	مقدمه
۲۹	بخش اول: امکان برنامه درسی
۳۱	فصل اول برنامه درسی: اصطلاحی غریب
۶۳	فصل دوم: فهم برنامه درسی
۹۵	فصل سوم: آموزش برای بران عدم قطعیت
۱۱۹	فصل چهارم: چارچوب برنامه درسی
۱۴۵	بخش دوم: نشانه‌های حیات برنامه درسی
۱۴۷	فصل پنجم: یک الگو (فهم برنامه های درسی، ارتباط برنامه های درسی)
۱۶۹	فصل ششم: دانستن
۱۹۷	فصل هفتم: انجام دادن
۲۲۵	فصل هشتم: بودن
۲۵۳	بخش سوم: ایده‌هایی در خصوص مشارکت
۲۵۵	فصل نهم: مشارکت دادن برنامه درسی
۲۸۷	فصل دهم: مشارکت دانشجو در برنامه درسی
۳۱۹	فصل یازدهم: مشارکت مدرسان دانشگاهی در برنامه درسی
۳۴۳	یادداشت نهایی
۳۴۷	خلاصه و تأملات
۳۶۱	منابع

مقدمه مترجمان

رونالد بارنت استاد موسسه علوم تربیتی دانشگاه لندن است. او از تحلیلگران و نظریه‌پردازان آموزش عالی به شمار می‌آید که در طول سی سال گذشته فعالیت‌های علمی ارزشمندی را در حوزه «فلسفه اجتماعی دانشگاه» انجام داده است. به گفته‌ی او «فهم مفهومی آموزش عالی» و ماهیت دانشگاه در جهان مدرن از دغدغه‌های همیشگی او بوده است. تعدادی از آثار وی شامل «هویت‌های متغیر در آموزش عالی»، «خرد در دانشگاه»، «آیده آموزش عالی»، «دانشگاه آینده: ایده‌ها و امکان‌ها»، «دانشگاه پوم‌شناختی: رویایی دست‌یافتنی»، به فارسی برگردانده شده است. بالطبع ایشان برای جامعه دانشگاهی ایران چهره‌ای ناشناخته‌ای به شمار می‌رود. کلی کوتاه نیز نویسنده‌ای پرکار در آموزش عالی به شمار می‌آید که پس از سال‌ها فعالیت در کالج لندن از سال ۲۰۱۷ به دانشگاه سارن منتقل گردید. کوتاه در حوزه‌های «برنامه درسی آموزش عالی»، «سازمانی کردن آموزش عالی»، و «موقعیت شغلی دانشگاهی زنان» کتاب‌های علمی متعددی عرضه کرده است. او علاوه بر این اثر، در آثار دیگری از قبیل «رابطه بین تدریس و پژوهش در آموزش عالی انگلستان» و «جهود سالی تغییر برنامه‌درسی» با رونالد بارنت همکاری داشته است.

¹ Conceptual understanding of higher education

² Sussex

ما معتقدیم که اثر ترجمه شده « پیچیدگی‌های حضور (مشارکت) برنامه درسی در آموزش عالی » این دو نویسنده به فارسی در کنار سایر آثار موجود به زبان فارسی می‌تواند برای جامعه دانشگاهی ایران در گشودن فضای گفتگوی بیشتر موثر باشد. این کتاب در سه بخش با عنوان امکان برنامه درسی، نشانه‌های حیات برنامه درسی، و ایده‌هایی در خصوص مشارکت تنظیم شده است. در بخش نخست ورودی به مفهوم یا ایده برنامه‌درسی می‌شود و از نبود و فهم ناقص آن در محافل سیاست‌گذاری نظام آموزش عالی انگلستان به عنوان مخاطره یاد شده است. امکان دادن سیستماتیک و جامع تدریس و یادگیری در آموزش عالی را در گذشته و اکنون از بین برده بود. سپس، به رکود پژوهش و ایده‌پردازی در بار برنامه درسی در نظام آموزش عالی اشاره شده است و محدود کردن برنامه درسی به تغییرات قابل پیش‌بینی و یا مهارت محوری مورد نقد قرار گرفته است. ایده‌پردازی درباره برنامه‌درسی آموزش عالی از این جهت مهم است که این پدیده در کنار فرهنگ رشته‌ها و خرده‌فرهنگ‌های زبان رشته‌ها، و ظرفیت‌های استادان و دانشجویان امکان بازبینی اهداف آموزش عالی را مقدور می‌سازد. نویسندگان با طرح ایده عدم قطعیت در آموزش عالی و جهان متغیر در قرن ۲۱ طرح سوالات انتقادی مهم درباره دانش و جنس دانش مورد نیاز به ارائه راهکاری برای تقابل با شرایط بی‌برادری در نهایت به ارائه مدل برنامه‌درسی شامل سه بعد دانستن، انجام دادن و بودن پرداخته می‌شود.

در بخش دوم ضمن تشریح ایده سه بعدی بودن، انجام دادن و دانستن به واکاوی تفاوت‌های این سه بعد در برنامه‌های درسی دبسیپلین‌های مختلف پرداخته می‌شود. در اکوسیستم طرح شده برای برنامه‌درسی، تبدیل دانش به دانستن و سودمندی آن اصل جدی در نظر گرفته می‌شود و به صورت جدی دانش تولیدی در ورای دانشگاه و نظامات از دانش تولیدی در موسسات آموزش عالی تحلیل می‌شود. انجام دادن به عنوان بعد دوم چیزی فراتر از مهارت‌ها در نظر گرفته می‌شود، در مهارت‌های قابل انتقال و یادگیری مادام العمر تأکید می‌شود. در بعد بودن، تمرکز اصلی بر روی بی‌توجهی برنامه‌های درسی آموزش عالی درباره آن صورت می‌گیرد و از بودن به صدای هستی‌شناسانه دانشجوی یاد می‌شود و لازمه آن ارزش دادن دانستن و انجام دادن ذکر می‌کند. در این بخش انسجام بین سه بعد دانستن، انجام دادن و بودن در برنامه‌های درسی از الزامات سلامت و اثربخشی نظام آموزش عالی نام برده می‌شود. بخش سوم جنبه عملی بیشتری دارد. در این بخش «برنامه درسی طراحی شده» و «برنامه درسی در عمل» به صورت نقدانه‌ای مورد پرسش قرار می‌گیرند. این کار چگونه این دو برنامه‌درسی می‌توانند از طریق حضور معرفت‌شناختی، علمی و هستی‌شناختی دانشجویان حیات یابند، به بحث گذاشته می‌شود. ایده مشارکت عمیق دانشجویان از طریق فراتر رفتن از شایستگی‌های تخصصی خویش و آوردن انرژی آنها به جریان آموزش و یادگیری مهم می‌شود. مشارکت در سطح تخصصی و عمومی در قالب دو اصطلاح

قدیمی «آگورا» و «ایتوس» برای فرایند بهبود مداوم برنامه های درسی دانشگاهی توضیح داده می شود.

به طور کلی مطالعه این کتاب از جنبه های مختلف مفید است. نخست، ساختار برنامه درسی دانشگاهی در ایران هنوز مکانیکی و با بدیده مشارکت بیگانه است. ما معتقدیم که استدلال های متعدد نویسندگان این کتاب در باره ضعف های حاکمیت ساختار مکانیکی برای خوانندگان ایرانی آگاهی بخش خواهد بود. دوم، مباحث ارائه شده در این کتاب، برای همه مدرسان دانشگاه، سیاستگذاران و کارشناسان آموزشی، ارزشمند است. دانشگاهی درسی های آموزنده ای دارد و می تواند ساختارهای ذهنی افراد را در خصوص پیچیدگی های برنامه های درسی، شکست کارآمد در آن را با مسئله های جدی مواجه کند. سوم، کتاب های محدودی در خصوص برنامه های درسی آموزش عالی به زبان فارسی وجود دارد. این اثر می تواند تا حدی بخشی از این فقر را پاسخگو باشد. در پایان از خوانندگان این کتاب تقاضا می شود پیشنهاد های ارزشمند خود را از مدت ها از این کتاب دریغ ننمایند. همچنین، از انتشارات آوای نور بابت چاپ کتاب حاضر تشکر و قدردانی می نمایم.